

PEVNOST DEMOKRACIE

Stanislav Vozka

Byl holý, bez drápů, bez tesáků. Ani v běhu nevyňikal. Přesto přežil v divoké přírodě plné nepřátel. Člověk přežil, protože naslouchal hlasu své mysli, ve které nevědomky a nepfetržitě modeloval alternativy budoucnosti. Rozhodoval se na základě racionální sebereflexe, ale podkladem mu byly pocity, tušení, nutkání – signály pocházející z nevědomí. Naše moderní panovačné a zároveň vystrašené já ovšem nerado slyší, že není pánem v domě, kde se zjevují zapíraní a nežádoucí hosté, kteří rozhodují o nás bez nás.

Potlačená intuitivní lidská osobnost je i dnes plná mnohorozměrných modelů, komplexních časoprostorových obrazů, alternativních realit. Chceme-li využít potenciál této úžasné zásobárny, musíme hrát kartami, které rozdávají naši neviditelní soupeřníci. Neuzavírat stavidla představitivosti nenechat se přesvědčit o vlastní nemohoucnosti. Nevytěšňovat znechucující a deprimující fakta. Snít o budoucnosti a věřit, že jako ozvěna imaginace se nám vrátí nejen nálady a pocity, ale i myšlenky a nápady, které povedou naše jednání tím správným směrem.

Spontánně organizované ekonomické systémy

Nazíráno pohledem vesmírného cestovatele je celé lidské společenství jen chaotickým hemžením v tenké vrstvě mezi skálou planety a vakuem kosmu. Ve skutečnosti je to však složitý, hierarchicky uspořádaný, superorganizmus, skládající se z mnoha miliard buněk, tančících v nekonečném množství procesů a hledajících pro tu chvíli nejvýhodnější místo v proudech energií, hmoty, informací, kapitálu, nových myšlenek a starých emocí.

Schizofrenické lidské buňky prožívají několik paralelních realit. Žijí v komunitě, kde se setkávají s ostatními, řeší problémy, rozhodují. Žijí také v soukromém, intimním prostoru rodiny, ve společenství s partnerem nebo osaměle. Především se však, ať z vlastní vůle nebo z nutnosti, realizují v prostoru ekonomickém. Tam, v živé dynamické síti příčin a následků se vytváří nekonečné množství cyklických smyček vzájemného ovlivňování. Buňky zaujímají svá místa bez inteligentního plánu pod tlakem probíhajících procesů. Díky zřetězeným interakcím se formují metastabilní skupiny schopné autonomních reakcí, rozhodování a jednání. Na vnější podněty tyto měňavky reagují nejen vlastní akcí, ale i změnou struktury - vyvíjí vlastně samy sebe.

Nebýlo tomu tak vždy. Automatismu bránila komplexnost lidských entit a snaha nadaných jedinců promítat svou vůli do organizace tlup, kmenů, států a říší. Klima příznivé vzniku spontánně organizovaných socioekonomických celků nastalo na březích severního Atlantiku až v pozdním středověku. Nástup reformace obnažil v křesťanství od počátku latentně existující vědomí rovnosti lidských bytostí. Fenomén kapitálu přetavil majetek v moc. Zmnožující se zpětné vazby zformovaly homeostatickou procesní strukturu ekonomiky. Technická revoluce dodala zdroje fyzikální energie. Vytvořily se tepny přenášející hmotu a energii. Zdokonalil se nervový systém přenosu informací. A neschopnost valné většiny jedinců samostatně se orientovat v novém, pro ně chaoticky se měnícím a nepřehledném světě, vedla k rezignaci na vědomou snahu ovlivňovat celek v jiném než lokálním měřítku. Inteligentní bytosti nadané schopností sebereflexe se staly součástí procesů spontánní organizace. Ta má ovšem díky nim pravděpodobnostní charakter a její výsledek je vždy ovlivněn rozkladnými prvky individuální vůle i emotivně řízeného chování.

Spontánně organizovaná ekonomická superspolečenství vítězila. Nejen díky své inteligentní flexibilitě, ale také skrze zavedení nové funkce majetku coby kapitálu. Kapitál není jen vlastněné cosi, kapitál je energetické agens. Způsobuje změnu a pohyb. Má mnoho transformovatelných forem. Pracuje, je investován. Jeho přelévání a transformace je zároveň zdrojem informací o efektivnosti a potřebnosti procesů. Zdrojem informací je i vznik nebo zánik kapitálu (přeceňování hodnot akcií, komodit, energií, realit). všechny informace se uplatňují v autoregulačních procesech udržujících systém v dynamické prediktivní (díky informacím o budoucích obchodech) funkci.

Touha vlastnit majetek – kapitál - je lidský atavismus. Zčásti reálného smyslu zbavený instinkt, který se postupně stal - namísto spolupráce a vzájemné pomoci – hnacím motorem ekonomických procesů. Záměna účelu existence ekonomických společenství byla výhodná pro všechny. Z uspokojování menšinové touhy po bohatství profitovala i většina. Skrze vykořisťování jsme dospěli k racionální organizaci, technickému pokroku, snižování nákladů a zvyšování produkce nad všechny meze.

Posedlost kapitálem je jedním z projevů mentální lidské síly, dalšího agens, které hýbe ekonomickým světem. Síla myšlenek je to co přetváří výrobní technologie, zvyšuje hodnotu prodávaného zboží. Je to ale také síla tužeb, snů a přání. A ovšem i strachů, obav a nenávistí. Nepochybně též víry a lásky. Síla nevypočitatelná a obávaná, ale nepostradatelná. Nehmotné palivo pod kotlem lidských dějin.

Existence bohatých a mocných v ekonomickém systému se z pohledu procesních výhod jeví ne jako schválnost, ale prozřetelnost. Lidé pracují až do roztrhání těla, aby dosáhli legálních i nelegálních výhod. Aby získali majetek, aby mohli manipulovat jiné lidi. A mají-li moc, aby ji neztratili. Pozitivní i negativní motivace plodí iniciativu, pracovní nasazení. To ona umožňuje existenci. Sytí i ty, co moudře kroutí hlavami a jen přihlížejí bláznivému reji.

Stabilních skupiny – obchodní společnosti - hrají v systému osudovou roli. Jejich mozky tvoří lidští jedinci, kteří však pod hlavičkou firmy vytvářející novou, kolektivní, korporativní, nelidskou osobnost. Korporace mají

specifikou sebereflexi, pud sebezáchovy, paměť, své soubory hodnot a vlastní životní filozofii odpovídající jejich *raison d'être*, jímž je predátorské podnikatelské prostředí.

Izolované socioekonomické celky srostly na přelomu milénia do jediného globálního Systému. Motivy základních struktur se v něm opakují ve větších a ještě větších dimenzích. Instalátér funguje v zásadě stejně (nabídka a poptávka, akce, náklady, výnosy, zisk, bilance) jako velká nadnárodní společnost. Soubory pravidel, podle kterých se hraje ekonomická hra, tvoří atraktory jejichž neustálé opakování vytváří celoplanetární fraktální scenérii prolnutých hierarchických sítí bez dedikovaného kontrolního centra.

V síti probíhají vysoce dynamické nerovnovážné procesy během nichž dochází k bifurkačním kolapsům. V uzlových bodech se hodnoty kritických veličin mění skokem. Není ale předpověditelné kam. Neurčitost předpovědi přitom nesouvisí s úrovní našich znalostí, je inherentní vlastností systému.

Ve světě nekonečných ekonomických možností a nepředvídatelných budoucností se vzorce úspěšných procesů opakují a šíří. Takový úspěšný vzorec procesu se, proti vůli autoregulačních mechanismů, může někdy nekontrolovatelně šířit jako virus. Systém v takovém případě používá - stejně jako jiné organismy - metody likvidace infekce i za cenu poškození sama sebe. Ekonomové tomu říkají krize.

Demokracie jako inteligentní implantát

V prenatálních dobách Systému byla úsilím elitních mozků atlantické civilizace revitalizována idea řízení věcí konsensem a vůlí většiny a naroubována na strom křesťansko-židovského rituálu. Právě včas aby legitimizovala moc nových vládců, kteří měli tlustou peněženku, ale ne příliš dlouhý rodokmen. Řád nazývaný zastupitelská demokracie byl založen na rovnosti všech občanů, svobodě projevu a jednání a ochotě podřídit se vůli volených zástupců. A ovšem také na jejich ochotě nést následky nepřízně voličů.

Pomazanými reprezentanty nevědomého lidu se pochopitelně stávali bohatí, vzdělaní a v rozhodování zkušení. Ti interpretovali svobodu především jako právo vlastnit a podnikat. Ani rovnost od nich nedostal do vínku každý. Kdo byl obdařený schopnostmi, vynikal ctižádostí a měl potřebnou porci štěstí mohl však vstoupit do klubu a začít šplhat vyšším metám, byť zrozen na nejnižším stupni žebříku.

Demokracie v míře nebývalé nastolila vládu racionálního práva jenž bylo nezbytné pro podnikání a ukotvení vlastnických práv. Pravidelná obměna vládnoucí elity omezila možnost deformace regulačních vazeb. Stabilitu flexibilních struktur zajišťovala síť velkých vlastníků, nezávislých na aktuální politické konstelaci. Demokracie se ale stala i zdrojem lidskosti, ochránkyní procesu individualizace lidských bytostí.

Synergická kooperace mezi veřejným a podnikatelským prostorem se v demokracii realizuje skrze tvorbu a vymáhání zákonů, zajišťování infrastruktury nutné pro podnikání a veřejnými zakázkami podnikatelům. Vliv ekonomických subjektů se přenáší do státní a komunální sféry jak oficiálními kanály, tak skrze korupci. Toto nelegální ovlivňování běhu věci mocí majetku, postavení či magie nebo náboženství je komunikační proces od nepaměti sloužící k interakci ekonomických subjektů navzájem i se státní mocí. Je to mocný hybatel společenského dění.

Demokratické zásady více či méně úspěšně aplikované ve veřejném prostoru, nikdy nepronikly do ekonomické oblasti. Svoboda podnikání jako jeden z mála atributů tam prolnuvších, mizí postupně s tím, jak fyzické osoby přecházejí z pozice přímých účastníků ekonomických procesů do vztahu zaměstnanců, řídicích se příkazy. Mluvíme li o svobodě, rovnosti a solidaritě, máme proto na mysli výhradně jen tu část naší existence, která se odehrává ve veřejném prostoru.

Zrcadla lidských myslí

Ekonomické systémy formují lidské myslí - a jsou jimi samy ovlivňovány. Lidská mysl se také dlouhodobě mění v průběhu věků. Původně zrozený jako příslušník tlupy, navázaný na ni celou svou existencí, se moderní člověk vyvinul v individualistu. Růst životní úrovně, demokratické prostředí a upozadění religiozity vedly ke skokové transformaci lidské psychiky. Velkou roli sehrál fenomén Internetu skrze který získáváme obrovské množství informací i nové osobní vazby nevyžadující pupeční šňůry materiálních závislostí.

Informační sítě a technologický pokrok z nás učinily celoživotní psance. Rozvodněnou řekou změn jsme byli vytrženi z historických kotvišť ideologií a bezpečných přístavů tradic a vrženi na širé moře netušených možností, silných větrů a jako dům velkých vln. Jsme ztraceni v oceánu a střelky našich kompasů se beznadějně otáčejí všemi směry.

Někde kolem však stále existují staletími formované kolektivní hodnoty. To co určuje jak se budeme dívat na svět, jak budeme reagovat ve vypjatých situacích. Předpisy chování a myšlení, které se nesmazatelně zapsaly do charakteru každého z nás. Naše retardovaná záchranná kotva v oceánu změn. Demokratická pravidla se jen pomalu stávají jejich uznávanou částí. Ale jen ve starých evropských a amerických demokraciích, v ostatních částech světa pod tenkým západním nátěrem prosvítají hodnoty jiných kultur a jiného času.

Bitva titánů a konec demokracie

Křehký květ demokracie dlouho zářil mezi dlažebními kostkami byznysu. V době celosvětové expanze totiž stačil ekonomickým systémům vliv - reprezentovaný množstvím neviditelných vyživujících a zároveň svazujících vláken, které pronikaly celou společností. Přímá moc nebyla výhodná a aktuální.

S novým milénium se ale vše změnilo. Alternativní příkazové způsoby organizace ekonomiky, které skoro

celé dvacáté století strašily spontánně organizované systémy, byly poraženy nebo marginalizovány. Demokracie definitivně ztratila punc beranidla a otvírače nových trhů. Individualismus podkopal kolektivní základy efektivní kontroly politického dění. Signály avizující možnost vyčerpání přírodních zdrojů nabyly na intenzitě. Nastal čas na změnu.

V důsledku a pod záminkou jedenáctého září byl stvořen nepřítel a konstituována totalizující mašinérie, která se z USA rozšířila do celého severoatlantického prostoru. Odpůrci režimu mohou být bez průtahů puncováni na teroristy. Lidské bytosti mohou být mučeny a drženy v zajetí bez soudu. Kdykoli může být vyhlášena válka proti komukoli.

Další pohromou pro demokracii se stala finanční krize. Byla snad primárně vyvolána snahou Systému omezit rakovinný nádor přebujelé spekulativní mánie. Léčbě však bylo úspěšně zabráněno zásahy politiků. Skrze státní intervence v podnikatelských subjektech se nicméně otevřela zadní vrátka k průniku skupinových korporativních inteligencí - predátorů pocházejících z nelidského světa - do teritoria věcí veřejných.

Zapojení vlád do řešení krize stálo a stojí obrovské peníze, ač nádor odstraněn nebyl. Velké země mohou peníze „tisknout“, v malých to nejde. Bitva o veřejný prostor v její nejnovější fázi se proto přesunula do světadílu malých států a jedné měny – do Evropy. Cílem není nic menšího než pohlcení sféry veřejných ekonomických aktivit a jejich transformace na regulérní soukromý byznys. Byznys financovaný tou nejméně problematickou cestou - z kontinuálně přitékajících daní.

Imperativem Systému je dosáhnout co nejvíc s nejmenšími náklady. Jsou proto celé oblasti demokratických aktivit, které stále mohou probíhat nezávisle, protože je výsledek není ekonomicky důležitý. Pozor ale – zkuste sáhnout na zahraniční politiku, na rozdělení daňových zdrojů, zkuste zvýšit daně bohatým, zkuste mluvit do státních zakázek nebo do financování politických stran. Zkuste jako lid odmítnout dluhy, které udělali nezodpovědní politici ve službách Systému.

To co se děje na celostátní úrovni je bez meškání prosazováno – jen s o poznání menší elegancí – na úrovni komunální. Je úplně jedno, kdo je zrovna u moci, zda levice či pravice. Vaše snaha vždy narazí na měkký marketingový rituál, který přikazuje tvářit se zaujatě, demokraticky diskutovat, získat čas, najít slabinu protivníka, zlehčit jeho argumenty, ustoupit v detailech a nemilosrdně prosadit to podstatné.

Lži a deformace reality se staly běžným zbožím – kdopak se stará v reklamě o pravdu? K uklidnění davů jsou využívány stejné prostředky jako k prosazení vybraného produktu na trhu. Podprahové útočení na instinkty, rozdělování společnosti na úspěšné a neúspěšné, varování neposlušných před následky neuvážených činů. A omlouvání situací, kdy se provalí neomalenost Systému místními chybami a nedozrálostí demokracie. Protestní prostředky osvědčené v demokratických časech jsou měkké moci dneška pro smích. Ona je moudře očekává a vítá, protože chápe, že lid se musí vybouřit, vypustit páru. I kdyby to mělo stát nějakou zapálenou pneumatiku a pár převrácených aut. A pro případ, že by se přece jen dělo něco vážného spí v blanických skalách nástroje skutečné moci, moci bez přívlasků. Zatím se jen shromažďují potřebná data, mapuje terén, infiltrují radikální struktury, připravují plány řešící mimořádné situace. Ale bude-li nejhůř, s velkou lítostí a pouze v zájmu ochrany společnosti – nelítostně a energicky nasadíme všechny páky, které nám zákon dává.

Zatímco si v Čechách lízáme postkomunistické bolítky, probíhá ve světě paralelně s privatizací demokracie další důležitý proces. Globální Systém se polarizuje podle hranic, které zhruba odpovídají geografii civilizizačních okruhů na planetě. Vznikající subsystémy se přetlačují navzájem o planetární zdroje nutné v vytvoření ekonomické převahy. K tomu využívají i nově nabytou moc, díky které komplexně ovládají politické struktury a mediální tvůrce veřejného mínění na svém území. Takový je obraz dnešního světa.

Obrazy a modely jsou pohledem do budoucnosti

Živé obrazy představují sny – to jsou alegorie reálných dějů, které nám pomáhají zaujmout postoj skrze vcítění se, skrze hlubší intuitivní pochopení. A je to právě postoj, názor, stanovisko, co nás aktivuje a když je třeba, vyprovokuje racionální vědomí k formulaci rozhodnutí, návodu k činu.

Úvahy o spontánně organizovaných ekonomických prostorech mohou u někoho vyústit v obdiv k Systému s jeho inteligencí a dynamikou. Někomu imponují adrenalinové sporty, někdo nedůvěřuje svým instinktům a raději svěří vše inteligentní „ruce trhu“. Někdo vidí v Systému šanci na vlastní zviditelnění. Je mnoho těch, kteří převzali filozofii a normy Systému a považují jeho vládu bez diskuze za jediné možné a správné řešení. Osobně se nějak nemůžu s totálním průnikem byznysu do našich veřejných a soukromých hájenství, smířit. A tak přemýšlím o společnosti, kde jsou ekonomické procesy uznávány a ceněny jako zdroj obživy a existence, ale jsou jako pro život riskantní a nebezpečné konání striktně udržovány v označených mezích a je jim znemožněno, či přímo zakázáno, ovládnutí veřejného a soukromého. Kladu si otázku: je možno si takovou společnost vůbec představit?

Co Systém je a demokracie není aneb vítr změny

Globální ekonosystém nejde polidštit vyhlášením zákonů a kodexů jak si naše zpupnost a pýcha někdy představuje. Neporučíme větru a dešti. Masová víra, že vše je pod kontrolou neviditelné ruky trhu je také falešná, protože ona ruka už šmátrá v našich ložnicích. Scestné jsou i úvahy o nápravě skrze novou kostru ve starém těle. Pokusy vybudovat vzcnou architekturu podle plánů sociálních inženýrů už jednou skončily rozvalinami a ty rychle zarostly zmutovanou džunglí nezníčitelné kapitalistické monokultury.

Systém je sice založen na našich špatných charakterových vlastnostech a nelibě vonící být sofistikované funkcí kapitálu, je ale nepostradatelný, pokud nerezignujeme na šanci uživit skoro sedm miliard lidských bytostí tisících se na planetě Zemi. Na planetě, které docházejí energetické a materiálové zdroje, která je zamořena produkty lidského metabolismu.

Systém nepřeje individualitě. Stejně jako naše tělo nemilosrdně likviduje nepotřebné buňky ve prospěch celku. Je inteligentní, ale postrádá lidské city. Humanismus je pro něj cizím slovem – pokud se na něm nedá vydělat. Aby mohl prosperovat, musí být hierarchický, musí mít svou úzkou elitu a pak velký zásobník bezduchých pracujících a konzumujících loutek. Svoboda se netoleruje, rovnost není efektivní. Solidarita a soucit jsou jen reklamní hesla.

Demokracie vznikla v časech, kdy lidské kolektivní já bylo ještě pod nevolnickou knutou, vrcholem ekonomiky byly manufaktury a lidé byli chudí, tak chudí, že nemohli ani myslet. Dnes však na obou stranách Atlantiku blahobytně žijí miliony individualistů. Internetem informovaných Internetem vzdělaných. V této blahobytné společnosti sílí vítr nespokojenosti Přináší touhu po změnách, po nových začátcích. Z ekonomických mraků modeluje apokalyptické vize.

Motorem narůstajícího pohybu není kupodivu strach o vymoženosti tradiční demokracie. Je to potřeba internetové generace realizovat se, potřeba řídit věci veřejné přímo bez prostředníků, bez bezzásadových politických struktur manipulovaných Systémem. Společnost IT individualistů nechce demokracii jako vyčpělý marketingový rituál. Chce rovnost sítě bez přívlastků. Chce ovlivňovat a řídit. Teď. On line.

Pevnost demokracie na divokém západě byznysu

Chce-li kdo čelit nevyhnutelnosti Systému s jeho mohutnou vitální energií, nevystačí s ideovým přištipkařením a pokoutným ucpáváním korupčních děr. Musí mít vizi, mapu cesty, aby nezabloudil v kapitálové džungli. Budiž naší vizí pro tuto chvíli víra, že pokračovatelkou přežití zastupitelské demokracie je řád, který jednoznačně a nekompromisně uzná rovnost všech lidí ve společenství a jejich právo nejen volit si zastupitele, ale také průběžně rozhodovat a řídit všude, kde je to jen možné. Rovná demokracie, kde lid není zdrojem moci, ale moc sama.

Nové paradigma vyžaduje především novou pokoru, dobrovolné uznání, že hloupý soused od naproti taky může mít názor, že banda puberťáků na skateboardech taky má názor, že i bába s dědou můžou mít názor. O realizaci nového paradigmatu je však možno uvažovat jen tam, kde blahobytně žijí informovaní, vzdělaní individualisté. To neznamená, že jsou schopnější a inteligentnější než obyvatelé chudých světadílů (často právě naopak). Nejsou však ovladatelní skrze tradici a ekonomiku. Mohou prezentovat své postoje nezávisle. Proto jen tam, kde se demokratické zásady staly součástí kolektivní paměti, je možno doufat v moudrost davu.

Nový řád a jeho instituce je nezbytně důkladně a nekompromisně odříznout od Systému. Rozpadající se budova zastupitelské demokracie je lidský konstrukt. Proto je legitimní ji zbořit a nahradit novou, uvážlivě projektovanou „pevností demokracie“ se silnými zdmi, vodními příkopy a padacími mosty. Zpoza zdí je pak možno se Systémem přátelsky komunikovat.

Zdi pevnosti nosné a věže obranné

Ekonomický prostor v sobě inherentně zahrnuje nerovnost a hierarchii. Musí to tak být, aby do sebe kolečka zapadala a vše fungovalo in time. Nový demokratický řád musí proto dehonestaci svobodného člověka v ekonomické mašinérii kompenzovat. Musí být neúnavným strážcem rovnosti, svobody a solidarity.

Lidskou touhu po důstojné existenci lze legalizovat především jako rovné právo na manifestaci postoje, postoje, který bude respektován. Postoje na jehož základě bude – je-li většinový - rozhodováno. Je však nutné vytvořit racionální mechanismy jak projevené postoje převést v rozhodnutí a zajistit sílu tato rozhodnutí praktikovat.

Mají-li být občanům předkládány k hlasování důležité zákony, rozpočtem státu počínaje (to se dá zvládnout pomocí modifikovaných mobilních telefonů), musí být jejich počet limitován. Švýcaři dobře vědí, že deset celostátních a deset místních referend za rok je maximum co občan snese. Musí proto být někdo, kdo rozhoduje o méně závažných zákonných úpravách a kdo formuluje otázky pro „velká“ hlasování.

Ani rovná demokracie se tudíž neobejde bez volených zástupců a také bez politických stran. Jejich moc je však nutno všemožně omezit. Také jmenovitou většinovou volbou zástupců v malých volebních okrscích a možností je odvolat počtem hlasů jen o jeden větším než kolika byli zvoleni. Zástupci takto vybraní budou jistě pilně pracovat a není proto důvodu aby kromě parlamentu, nereprezentovali voliče i v regionálních radách. Na úrovni obcí pak není třeba volit žádné rady a sbory, stačí volený starosta a (někde) jeho náměstci.

Funkce politických zástupců v oblasti výkonné moci je nepřetržitým zdrojem neprofesionálních rozhodnutí, majetkových deliktů a stranických schválností. Výkonnou moc je proto nutné organizovat apoliticky, implantovat do ní struktury obchodních (akciových) společností, které jsou stabilní a dlouhodobou existencí v Systému prověřené. Parlamentní výbory (výbory regionálních rad, starostové) vytvoří jistě rádi jejich představenstva. Jen takové struktury mají šanci odolat Systémové erozi. Panu prezidentu je možno ponechat pro radost rezort spravedlnosti, policii, armádu. A pochopitelně reprezentaci státu navenek.

To vše ovšem k eliminaci vlivu Systému nestačí. Je nutno využít jeho slabost pro zavedené struktury a

nechuť ke všemu co chaoticky vzniká a zaniká. Kromě volených těles typu parlamentu musí proto existovat další – říkejme jim senáty - ke kontrole práce zvolených zástupců a státních institucí, k posuzování zda pro referenda byly vyčleněny ty skutečně důležité zákony. Nezkušení, losem vybraní senátoři musí mít k ruce sbor odborníků – něco jako současný NKÚ.

Veřejný a ekonomický prostor se vždy budou stýkat a prolínat. Je třeba energicky bránit neveřejnému, utajenému ovlivňování veřejné správy dnes prakticky všemocnými korporacemi, ale zároveň umožnit jimi volenému orgánu (Hospodářské komoře) zcela oficiálně zákonodárnou iniciativu až po blokaci prostředků státního rozpočtu, které jsou tvořeny z podnikatelských daní. Je jim také třeba dát samosprávnou pravomoc k vedení arbitráží, které nahradí některé funkce obchodních soudů.

Je nutno uznat a akcentovat právo fyzických osob ovlivňovat, omezovat a kontrolovat aktivity Systému. Regulativy tohoto procesu musí být ale nepřímé, měnící podmínky fungování ekonomických entit, nikoli jejich funkci či strukturu. Zavedením vhodných daní a jejich postupnou korigovanou změnou je možno měňavkovitou realitu ekonomiky vést požadovaným směrem. Podmínkou úspěšného ovlivňování ovšem je aby se regulátor vyskytoval mimo systém a nebyl jím podstatně ovlivňován.

Podmínkou úspěšného ubránění pevnosti demokracie je také dlouhodobě bezdlužní hospodaření společnosti a to jak státu, tak regionů, měst a obcí (zajisté je však možno pracovat s krátkodobými a střednědobými úvěry, ty ale musí mít jasné mechanismy splatnosti). Tohoto Kalouskova snu lze dosáhnout, aniž by bylo nutno přistoupit k drastickému omezení životní úrovně těch nejchudších a to přesto, že nejde jen o zajištění vyrovnaného rozpočtu. Ten musí být ziskový, aby bylo možno splácet dluhy už existující.

Základem úspor může být pravidlo, že co stát (obce) pro lidi garantuje, musí také být státem organizováno, nejlépe formou státních či obecních společností. Tak je možno pod jednou státní zdravotní pojišťovnou zorganizovat síť nemocnic, provozovat státní (krajskou, obecní) hromadnou dopravu či likvidovat odpad. Samozřejmě to znamená nevyvádět prostředky ze státního důchodového systému do soukromých fondů.

Dramaticky se dá snížit objem státních, regionálních i místních investic (buť postupně a třeba ne napořád). Je možno navýšit příjmy rozpočtů zvýšením horní sazby DPH (ta dolní necht' zůstane zachována) a zdanit podnikání na území státu. Podnikatelé využívající jeho infrastrukturu, zabírají půdu a vypouští škodliviny a mohou proto platit daň z hlavy navýšenou o procento obrátu. V podnikatelské dani je možno zohledňovat i spotřebu energie nebo to jak se firmy starají o zaměstnance. Ale o tom všem už musí rozhodnout občané sami v jednom z prvních přímých hlasování.

Pohádka, která se nikdy nemůže uskutečnit

Tak mnozí z čtenářů nazvou návrh „Pevnosti demokracie“. Boj všech zavedených politických stran proti jeho prosazení, proti ztrátě příjmů a prestiže, by byl nepochybně lítý. Změny by byly nekompromisně odsouzeny všemi mediálními hlásknými troukami. Neprosazovali by je ani levicovní intelektuálové žijící v pozitivním dojmu, že svět se přes občasně třisky posouvá tím správným směrem. A lid – ta poslední naděje - má stále co jíst, pít a ani zábava mu nechybí. Hlas nemnoha, kterým dnešní vláda ve službě Systému přináší skutečnou bolest a utrpení, je slabý a nechut' ho slyšet velká.

Jsme zase jednou na okraji civilizace a tak se u nás kšeftuje s odpustky trochu neomaleně. I zpupnost kněžích je větší než bývá dobrým zvykem v centrální říši. Ale i tam Systém přebírá vládu a dychtí po moci. Předvídá a připravuje se na dobu, kdy hospodářského poklesu, kdy bude moc nutností, na dobu, kdy davy budou skutečně nespokojené.

Bylo by dobré, abychom byli na takovou dobu připraveni i my. I když - doba je nejistá a šance kvalitních předpovědí nevalná. I lib-lab kyvadélko odmítá věštit. A tak není vyloučeno, že vše se v dobré obrátí, ekonomika poroste, Kalousek zvýší důchody, Bárta postaví mnoho kilometrů dálnic a Drábek dá všem invalidům nové vozíky. A všichni, skutečně všichni, dostanou, náhradou za, v představách prožitá strádání, pozlacené kyčelní klouby. A už nikdy si nebudou muset utahovat opasky.

Praha 19.6.2011